

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министірлігі
Қазақ Ұлттық Аграрлық Университеті

Бизнес-жоспар

Тақырыбы: Оңтүстік Қазақстан
облысы Мақтарал ауданында 100
га жер көлеміне мақта өсіру

Жоба анкетасы

Инвестициялық жобаның мақсаты: 100 га жерге мақта өсіру.

Өнімділігі: 262 тонна бір маусымда.

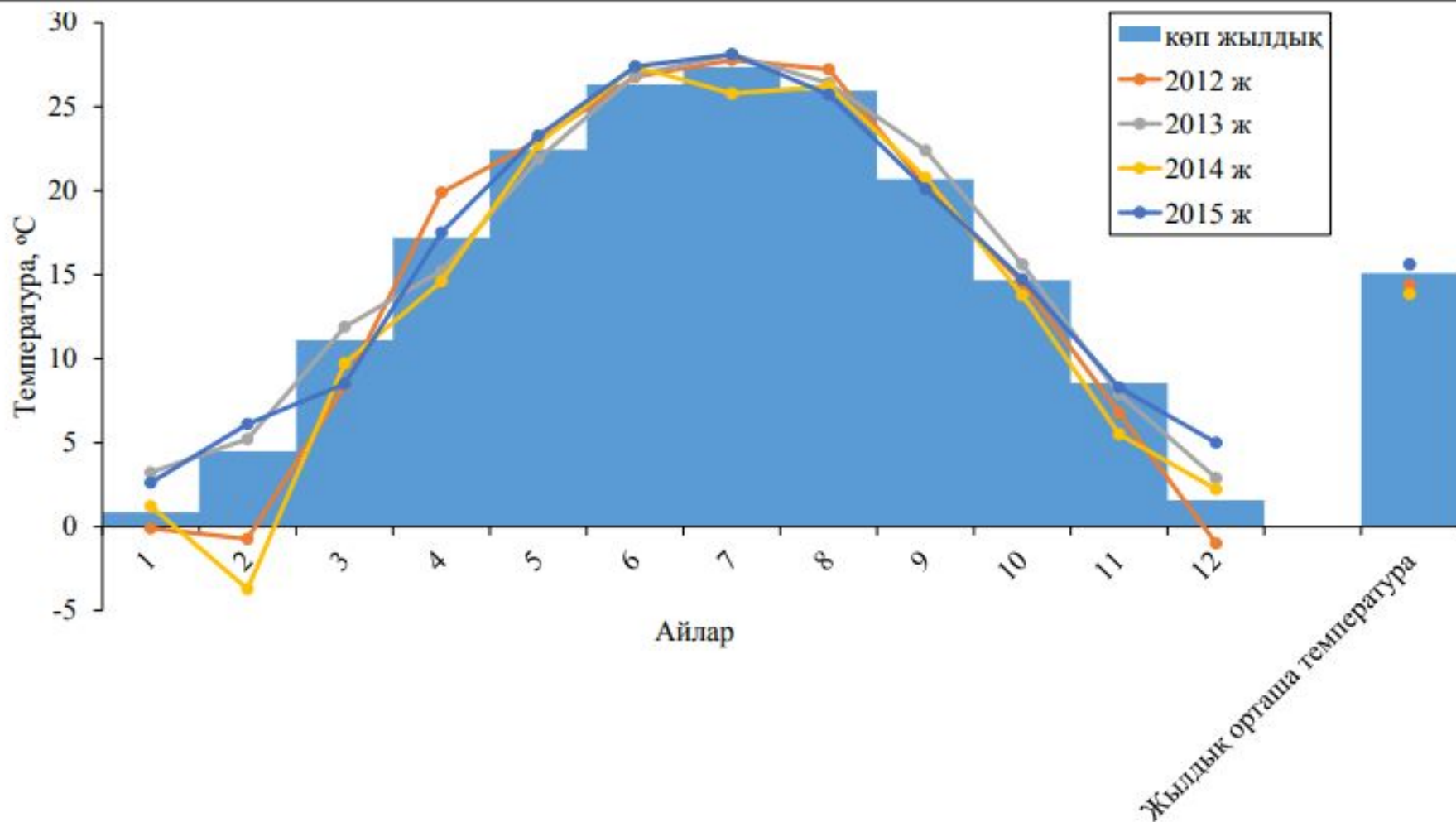
Өнім: мақта.

Өсірілетін мақта сорты : Мақтаарал-4011» жаңа сорты

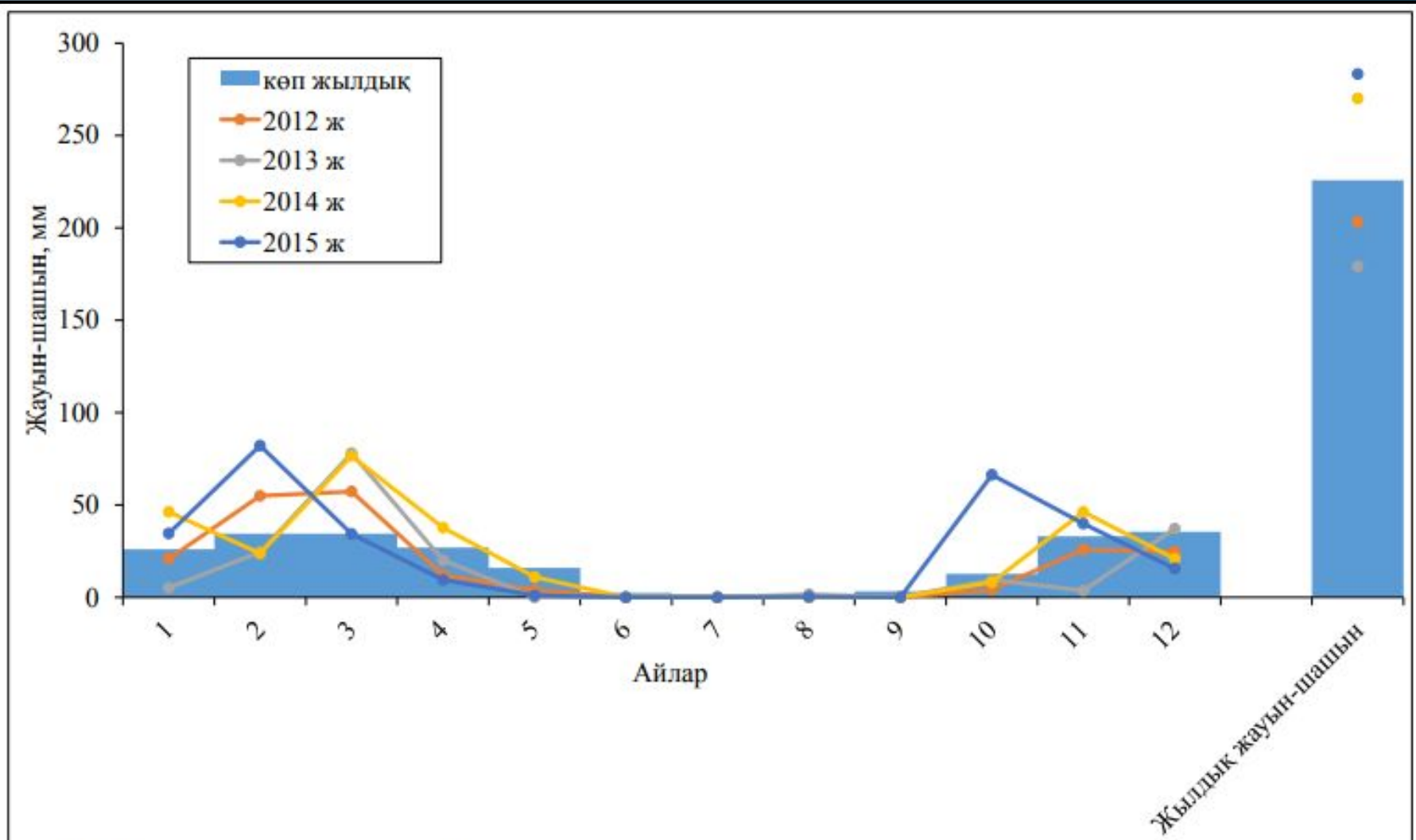
Жоба құны: 17 139 044 тенге

Жоба тұжырымдамасы

Мақтарал ауданы Қазақстанның Оңтүстігінде орналасқан, климаты –континенталды

Ауданға жылына түсетін жауын-шашын мөлшері 225,8 мм жауын-шашынның таралуы келесідей: қыста 42,5 %, көктемде 34,1 %, жазда 1,8 %, күзде 21,5 %, яғни жауын-шашынның 76,6 %-ы қыс пен көктем мезгілінде мақтаны себуге дейін түседі.

Қазақ мақта шаруашылығы ҒЗИ шығарған мақтаның «Мақтаарал-4011» жаңа сорты

Мемлекеттік сорттық сынақ мәліметтері бойынша өскін алынғаннан алғашқы көсектерінің пайда болуына дейінгі кезең 115-118 күнді құрайды. Талшық шығымы бойынша сорт стандарт «М-4005» және осыған дейін аудандастырылған «М-4007» сортынан асып түсті және 39,3-40,3% көрсеткішке ие болды. Жалпы өнім 43,2 ц/га құрап, стандарттан 4,8 ц/га жоғары болды. «Мақтаарал-4011» сортының қозасы шағын, бұтақтауы бір-бір жарым типті, вертициллезді солма, тамыр қара шірігі, гоммоз ауруларының екі түріне, сондай-ақ сорға және құрғақшылыққа да төзімді. Сорт пісіп жетілу мерзімі бойынша стандарттан 5-7 күнге, өнімділігі бойынша 4,0-4,8 ц/га, пісіп жетілу қарқыны 3,5-3,8%-ға жоғары. Талшығының технологиялық сапасы бойынша: үзілу ұзындығы 25,9 км болып, стандарттың дейгейінде, ал талшық шығымы 39,3-40,3% болып, стандарттан 1,3-2,3%-ға жоғары, микронейр 4,5 бірлік, стандарт «М-4005» сортында бұл көрсеткіш 4,6 бірлікке тең.

Маркетингтік стратегия және нарық талдауы

Мақта өндіруші басты мемлекеттер Қытай (20%), АҚШ (18%), Индия (13%), Пакистан (8%); әлемдік мақта өдірісі көлемінің ТМД елдері 8%, Өзбекстан үлесіне 5%. Әлемдік ірі мақта экспорттаушы мемлекет АҚШ,оның үлесі шамамен 40% Әлемдегі ірі мақта өндірушулердің бірі Өзбекстан болып табылады және жоғары сапалы талшықтарын өндіреді (мақта өндіру жағынан алтыншы орын 4,2% және мақта талшықтанын экспортқа шығарудан екінші орын 10,6%).

ТМД елдері жер аймағында мақта өндірушы алып мемлекет: Өзбекстан, Түркменстан, Тәжікстан, Азербайжан, Қырғызстан және Қазақстан. Қазақстан мақта-талшығын өсіруден 26 орынды иеленеді, оның құрамы 673 кг/га, мақта-шикізаты—22,5%, егу ауданы бойынша 25 орын (205 мың га) және жалпы талшық жинау -26 орын (118 мың тонна) мақта-шикізатының өнімділігі Австралияда 56,7 ц/га, Израйлде 49 ц/га, Өзбекстанда 25 ц/га, ал Қазақстанда -23 ц/га. Оңтүстік Қазақстан облысында мақта шаруашылығы ауыл шаруашылығының басты саласы болып табылады.

Қаржылық жоспар

Басты көрсеткіштер

Атауы	Өлшем бір.	Көрсеткіштер
Өнімділік	ц/га	26,2
Егістік ауданы	га	100
Барлық өнім	тонна	262
1 тонна өзіндік құны	теңге	55 095
Барлық өзіндік құны	теңге	14 435 000
1 тонна сату	теңге	85 000
Барлық сату қосындысы	теңге	22 270 000
Таза табыс	теңге	5 374 956

Технологиялық процесс

Көктемгі-далалық және жиын-терім жұмыстары

	Жұмыс атауы	Өлшем бір	Жұмыс көлемі ,т/га	Қызмет бағасы, тг	Сатылым бағасы, тг
1	Жерді айдау	га	100	5000	500 000
2	Тырмалау	га	100	2 500	250 000
3	Қопсыту	га	100	2 500	250 000
4	Егу	га	100	2 500	250 000
5	Қопсыту	га	100	2 500	250 000
6	Көктемгі тыңайтқыш беріп қопсыту	га	100	2 500	250 000
7	Мақта тасымалдау	тг	262	2 500	655 000
8	Селитра тасымалдау	тг	262	2 500	655 000
9	Егілетін шит тасымалдау	тг	262	2 500	655 000

	Жұмыс атауы	Өлшем бір	Жұмыс көлемі ,т/га	Қызмет бағасы, тг	Сатылым бағасы, тг
10	Егінді жинап алу	га	100	17 000	1 700 000
11	Жерді тегістеу 2 қайтара	га	100	2 500	250 000
12	Терең қопсыту	га	100	2 500	250 000
	Барлығы				5 915 000

Еңбек ақы

Қызметі/мамандығы	Айлық ақы, тг	Саны	Жылдық ақы, тг
Жалдамалы жұмысшылар	45 000	3	1 620 000
Агроном	70 000	1	840 000
Барлығы		4	2 460 000

Жетілдіру шығындары

Жетілдіру шығындарыны	Өлш бір.	Аудан га	Шығындар:		Баға өлшем бір.	Қосынды , тенге	
			1 га.	Барлығы		Барлығы	1 га.
Су	.м ³	100	2 000	200 000	1	200 000	2 000
Тұқымдыққа	кг.	100	30	3 000	120	360 000	3 600
Жанар май бағасы	литр	100	300	30 000	88	2 640 000	26 400
Минералды тыңайтқыштар бағасы	кг.	100	300	30 000	40	1 200 000	12 000
Ядохимикатар	кг.	100	6	600	5 000	3 000 000	30 000
Дефолиантар	кг.	100	5	500	800	400 000	4 000
Фунгицидтер	кг.	100	9	900	800	720 000	7 200
Барлығы						8 520 000	85 200

Мерзімдегі табыстар және шығындар есебі

Бөлімдер атауы	Барлығы, тенге
Жалпы табыс	22 270 000
Мақта сатылу түсімі	22 270 000
Барлық шығын	16 895 044
Су	200 000
Шит (ұрық)	360 000
Жанар май	2 640 000
Минералды тыңайтқыштар	1 200 000
Химикаттар	3 000 000
Дефолиантар	400 000
Фунгицидтер	720 000
Көктемгі дала және жиын-терім жұмыстары	5 915 000
Еңбекақы төлемі	2 460 000
Таза табыс	5 374 956

Жоба тиімділігі